

חיבתתי ועדכתי בס"ד
בחסד ה' עלי הצב"ו
נדיה אטון הי"ו

אמן תצא

"נגיל ונשיש בזאת התורה
כי היא לנו עוז ואורה"

זמני חג שמחת תורה ושבת בראשית

יום שלישי

ליל הושענא רבה

צאת הכוכבים: 18:17

יש נוהגים ללמוד

תיקון ליל הושענא רבה

יום רביעי כ"א תשרי

יום הושענא רבה

עלות השחר: 5:40

נץ החמה: 6:53

עירוב תבשילין לבני חו"ל

לא לשכוח לומר ברכה

שיוצאין הסוכה (לקמן עמ' י"ב)

כניסת חג: 17:42

יום המישי

חג שמחת תורה

"משיב הרוח ומוריד הגשם" במוסף

צאת החג: 18:32

ר"ת: 19:10

יום שישי כ"ג תשרי

ליל שבת פרשת בראשית

כניסת שבת: 17:40

יום שבת:

יציאת שבת: 18:30

ר"ת: 19:08

אגרת ברכה

קוראי עלון "אור הנר" היקרים והאהובים!
חג שמחת תורה, הנקרא בלשון התורה
'שמיני עצרת', הוא החג שחותם את
תקופת חגי תשרי.

החג שמסמל את האהבה והקירבה
האמיתית בין עם ישראל לבורא עולם.
כולנו תפילה שנזכה כל עמך ישראל
לקחת בליבנו את כל חגי תשרי והלקח
שלומדים מהם לכל השנה כולה,
ויהי רצון לפני שוכן מעונה שנזכה כולנו
אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו לעסוק
בתורה הקדושה לשמה, בביאת משיח
צדקנו במהרה בימנו אמן, בברכת חג שמח.

ב דבר העורך

ד יום הושענא רבה

ו הלכות החג

ז פרשת בראשית

ח תפילה כשיוצאין מהסוכה

דבר העורך

שמחת תורה

חשב המלך כי החתן חומד לצון שהרי זה למעלה משנה שנשוי הוא עם בתו, ומה פשר בקשה זו. והחתן אומנם הסביר לו את פשר דבריו, וכך אמר: בשעת החופה כשכולם שמחו ורקדו אני בתוך ליבי נעצבתי וחשבתי מה ראה המלך לתת את בתו לנער כפרי, והרי מטבע הדבר שישא בתו לחתן שהוא בן מלכים ורוזנים, אין זה אלא שבודאי הכלה פגועה בנפשה או בגופה, ולא מצא המלך למי לזרוק אותה אלא לאיזה רועה צאן מסכן כמוני, ולכן שמחתי לא היתה שלמה, אולם לאחר שחי אני עמה שנה שלמה ונוכחתי לדעת כי בתך היא כלילת המידות והמעלות - בריאה בגופה ונפשה, ברצוני כעת לשמוח ולשחזר את יום החופה כי עתה שמחתי שלמה..." התרגש המלך מדברי חתנו והוסיף אהבה על אהבתו.

והנמשל - כשקיבלו ישראל את התורה שמחתם לא הייתה

שלמה, וחשבו בליבם מדוע דווקא בנו בחר הקב"ה לתת את התורה שהשתעשע עימה 974 דורות לפני בריאת העולם ולא למלאכים ולשרפים, אין זה אלא מכיון שיש בתורה חוקים ומשפטים משונים, מגבלות שאי אפשר לעמוד בהן, אולם לאחר שסיימו את כל התורה ונוכחו לדעת כי "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום", והתורה מתוקה מדבש ונופת צופים, לכן שמחים ועושים "שמחת תורה" כי עתה השמחה שלמה ואמיתית (הבית היהודי).

אשרי השמח בשמחת התורה ושכרו הרבה

מאד, כמו שמובא ב'סוד ושורש העבודה' (פט"ז) 'וכל הזהיר בשמחה של תורה ביום הזה, בטוח שלא יפסוק תורה מזרעו'. וכך היה מנהג גדולים וקדושים שהיו מפזזים ורוקדים בכל כוחם ומעוזם לכבוד התורה הקדושה.

תורתנו הקדושה נקראת "לקח טוב" שנאמר "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו", כביכול הקב"ה אומר לנו מתנה כל כך גדולה הבאתי לכם אל תעזבו אותה, את ערכה של התורה הקדושה אין לשער ואין לתאר. נתחזק כולנו ונקבל על עצמנו בלי נדר עוד קצת עולה של תורה - עוד שיעור תורה אחד, עוד הלכה יומית כל אחד לפי כוחו, ואל לנו לשכוח ככל שהעבודה קשה שכרה גדול יותר. הגמרא במסכת פסחים אומרת שאדם הלומד תורה אפילו שהוא לומד לא לשם שמים, שכרו גדול עד השמים שנאמר "כי גדול עד שמים חסדך". יהי רצון שהשנה הזו ניקח איתנו את שמחת התורה לכל השנה, ונהיה מחוברים לתורה הקדושה, ונוזכה שהתורה הקדושה תגן בעדנו ובעד בני משפחתנו אמן כן יהי רצון, בברכת חג שמח.

מובא בזוהר (ח"ג ל"ב) יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַזֶּה מְסִימִים אֶת הַדִּינִים שֶׁלָּהֶם וְשׁוֹרִים בְּבִרְכּוֹת, שֶׁהָרִי לְיוֹם אַחֵר (שמחת תורה) עֲתִידִים לְהִשְׁתַּעֲשֹׁעַ עִם הַמֶּלֶךְ, לְטַל מִמֶּנּוּ בְּרָכּוֹת לְכָל הַשָּׁנָה, וּבְאוֹתָהּ שֶׁמָּחָה לֹא נִמְצְאִים עִם הַמֶּלֶךְ, רַק יִשְׂרָאֵל לְבָדָם. וְכִי שִׁיּוֹשֵׁב עִם הַמֶּלֶךְ וְנוֹטֵל אוֹתוֹ לְבָדּוֹ, כָּל מֶה שֶׁרוֹצֶה שׁוֹאֵל, וְנוֹתֵן לוֹ.

חג "שמחת תורה" אינו מוזכר בתורה, אבל חז"ל קבעו שעושים סעודה ושמחים כשגומרים את התורה, וכמו שכתוב אצל שלמה: "ויקץ שלמה והנה חלום, ויבא ירושלים ויעמוד לפני ארון ברית ה' ויעל עולות ויעש שלמים ויעש משתה לכל עבדיו" (מלכים א', ג), ואמרו חז"ל במדרש: "מכאן שעושים סעודה לגומרה של תורה" (קהלת רבתי א'), ולכן כיון שביום זה מסיימים לקרוא את כל התורה - שמחים ומרקדים ומזמרים זמירות ותשבחות לכבודה של תורה

(עין ברמ"א סי' תרס"ט).

והשאלה נשאלת: והרי קבלת התורה

הייתה בחג השבועות שהוא בחודש סיון, ואם כן "שמחת התורה" צריכה הייתה להיות ביום קבלת התורה ולא ביום סיום התורה, שהרי מנהגו של עולם להודות לנותן המתנה בשעת קבלת המתנה ולא לאחר גמר ההנאה מהמתנה? והסבירו המפרשים על פי משל: למלך שהיתה לו בת יחידה והגיע זמנה להינשא, ביקשה הבת מאביה לחפש לה חתן בן למשפחה פשוטה כדי שלא יתגאה עליה, ובעיקר שיהיה מחונן במידות טובות, באין ברירה הסכים אביה לדבריה ושלח

את עבדיו לחפש חתן "פשוט" כפי רצון בתו. לא עברו הימים ונזדמנו עבדי המלך לכפר נידח, ומולם ניצב נער יפה תואר ומחלל בחליל, לאחר שיחה קצרה עימו, נמנו וגמרו ביניהם כי הוא אשר יתאים לבת המלך - עקב מידותיו הטובות והנעלות. ביקשו עבדי המלך מהבחור לבוא עמם לארמון המלך כי דבר סתר יש למלך לדבר עם הבחור, ניאות הבחור לדבריהם, וכשהגיעו לארמון המלך ניגשו עבדיו ואמרו: "אדוני המלך סבורים אנו שמצאנו חתן לבתך לפי טעמה", ציווה המלך להכניס את הבחור לארמון, לאחר שיחה קצרה עמו התפעל המלך מאוד מנועם מידותיו ומענותותו הנדירה, והציע לו את בתו לאישה... לא האמין הבחור למשמע אוזניו - "אדוני המלך מה אני ומה חיי כי אזכה להיות חתנך?" תמה הבחור. ואמנם קבעו את מועד החתונה, כל המדינה שמעה על החתונה של בת המלך עם הרועה צאן הפשוט. לשם חתונה זו נערכו בני הממלכה כיאות, ואכן החתונה התקיימה ברוב פאר והדר, וזכה הנער הכפרי להיות חתן המלך. חייהם של בני הזוג היו בטוב ובנעימים. כעבור למעלה משנה מזמן החתונה, ניגש החתן למלך ואמר לו: "אדוני המלך ברצוני לשאת את בתך לאישה",

יום הושענא רבה

ה'מגיד מדובנא' נשא משלו למה הדבר דומה, לשתי מדינות שבמשך שנים רבות היו המלכים לוחמים ורבים זה עם זה על גבולות המדינות, זה אומר עיר זו שייכת לי, וזה אומר שהיא שייכת לו. ומלחמה זו היתה עקובה מדם וגבתה קרבנות רבים משני הצדדים, כי למשך תקופה אחת ניצח האחד ואח"כ גבר השני וחזר חלילה, ולא הגיעו מעולם להכרעה ברורה. עד שבליט ברירה החליטו שני המלכים שחייבים לסיים את המלחמה אחת ולתמיד, ונמנו וגמרו שכל מלך ישלח אחד מגיבוריו לחזית, ויכרעו שם בור עמוק, ומי שיצליח להפיל את השני לבור הוא המנצח במלחמה לצמיתות, ואותה עיר תהיה תחת שליטתו לעולמי עולמים. וכן עשו, כל מדינה בחרה לעצמה גיבור עצום וקבעו להם יום שבו יתאבקו זה עם זה בפני קהל ועדה, כדי שסוף סוף תסתיימה המלחמות המיותרות. ואכן ביום ההוא הגיעו הרבה אנשים להסתכל ולראות מי ניצח במלחמה. והנה בתחילת המלחמה היה נראה שהצד האחד מנצח, כי הנציג שלהם משך בכח את הגיבור של המדינה השניה עד לפתח הבור, אך בהיותו שם התגבר השני והפיל את הראשון לתוך הבור, והוכרז הנצחון לבני מדינתו. בשמחה רבה הזמין המלך את הגיבור וערך לכבודו סעודה גדולה כדי להודות לו על נצחונו, בתוך הסעודה כטוב לב המלך פנה אל הגיבור ושאלו: "הן אמת שאתה ניצחת, אך בתחילה היה נראה שהצד השני עתיד לנצח, כי הוא גרר אותך בכח ובחוזק אל הבור ולא הצלחת להתגבר עליו, ובכל אותה העת הייתי מצטער ומודאג מאד

מן התבוסה והמפלה, ואז ראינו בסוף שאתה גברת עליו והינך חזק יותר ממנו. מדוע עשית כדבר הזה וגרמת לי להצטער...". השיב לו הגיבור בחכמה: "המעשה בעצמו הביא לי את הנצחון, כי נתתי לו למשוך ולגרור אותי אל פתח הבור, ובכך אפסו כוחותיו, רק על ידי זה הצלחתי להתגבר עליו בפתח הבור ולהפילו לבאר שחת...". והנמשל הוא במלחמת היצר הרע, שלפעמים נותן השטן לאדם לנצחו בפרטים קטנים ושונים, אולם הוא אורב לו לצד פתח הבור כדי להפילו שם ח"ו, ולכן צריך להשיג מאד במעשיו לדעת מה העיקר ומה הטפל. וביחוד כלפי הושענא רבא, שלפעמים נותן היצר הרע לאדם להתעלות בראש השנה וביום הכיפורים ואף כל ימי חג סוכות, ויתן לו להרגיש קדושה עילאה מתוך שמחת החג, אך כל כוונתו הוא להפילו בהושענא רבא, ויחשוב בליבו: "אני איני צריך לנצל את יום הושענא רבא במלואו, שהרי כבר עסקתי בעבודת הקודש בכל ימי החג והימים הנוראים שעברו עלינו לטובה, ועכשיו אני יכול לנוח מעט". אמנם צריך להזהר מלחשוב כזו מחשבה, שמחשבה זו היא מחשבה של היצר הרע, ואל לנו להתפתות אליו. שהרי הכל הולך אחר החיתום, ואם לא עכשיו אימתי, והוא כעומד על פתח בור עמוק ועל ידי חוסר זהירות עלול הוא למעוד לטוכו חלילה. לכן כל אדם יתאזר בכל כוחו וינצל לילה ויום קדושים אלו, ויזכה לפתקא טבא. יזכנו ה' חג שמח.

בסיעתא דשמיא זכינן להגיע להגיע ליום הגדול והקדוש יום הושענא רבה. הושענא רבה הוא יום גמר החיתום של הדין המתחיל בראש השנה. בהתחלת הדין, בראש השנה, כל באי העולם עוברין לפני הקב"ה כבני מרון ונסקרים כל אחד לעצמו, וביום הכיפורים הקב"ה חותם את כולם. ובחג הסוכות נדון העולם בכללותו על המים, ויום השביעי של חג, הוא יום הושענא רבה, הוא יום מסירת הפתקים. הקב"ה שולח למלאך הממונה את הפתקים, יש אחד שכתוב לו בפתק פרנסה ברווח והמלאך נותן לו. ויש אחר שכתוב לו שיצטרך השנה הזו לעבוד קשה כדי לקבל פרנסה וכך המלאך מקציב לו. וכן בכל העניינים רפואה, הצלחה וכדומה. וביום זה על ידי התפילות בידינו לשנות גם את הפתקים החתומים, ומי שנכתב עליו שנה לא טובה יכול להפוך את גזר הדין בלילה וביום הזה. וכפי שנאמר בזוהר הקדוש (ח"א רב. בתרגום) ביום ההוא של 'ראש השנה' נכתבים ה'פתקים', וכולם נמצאים באוצרו של הקב"ה, אם זוכה האדם לשוב בתשובה שלימה קורעין את האגרות הללו. ואחר כך הכין הקב"ה את יום הכיפורים יום תשובה - אם שב, טוב, ואם לאו, מצוה המלך לחתום האגרות. אם זכה ועשה תשובה שאיננה בשלימות, תולים לו עד היום האחרון שהוא עצרת - יום האחרון של חג הסוכות, ואז, זכה ושב בתשובה יקרעו האגרות, ואם לאו... יצאו הפתקים בית המלך וימסרו בידי הממונים לקיים הפסק, ואינם חוזרים אל המלך רק ייעשו בפועל. הרי שיום הושענא רבה הינו יום הדין כמו ראש השנה וכיום הכפורים.

כתב ב'מטה משה' (סימן תתקנז) אמרו חז"ל: אמר הקב"ה לאברהם, אני יחיד ואתה יחיד, אתן לבניך יום המיוחד לכפר בו עונותם, וזהו הושענא רבה.

אם נשים לב לעולם לא יחול יום הושענא רבה ביום שבת, וכל כך למה? מכיוון שבית דין היו מדקדקים לעבר ולחסר את החודשים כפי הצורך כדי שלא יחול הושענא רבה להיות בשבת, כי היו בוכים ומתחננים על המים, לכך לא יתכן שיחול יום הושענא רבה בשבת (ה'רוקח' הל' סוכות אות רכא).

לא יאומן! חז"ל לא חששו שראש השנה יצא בשבת ותתבטל מצוות עשה דאורייתא של תקיעת שופר, אבל יום הושענא רבה דאגו שלא יצא לעולם בשבת, כדי שעם ישראל יוכלו להתפלל ולבכות מעומק הלב ביום זה, ומכיון שביום שבת אסור לבכות לכן לא יחול הושענא רבה בשבת.

סיפר רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א: פעם נכנסה קבוצת אברכים דורשים ומבקשים אל החסיד המפורסם רבי אליהו ראטה ז"ל (מנכ"י הדעת שבירושלים, ומשמשו בקודש של הרה"ק רבי שלום'קה מזוועהיל זי"ע) בליל הושענא רבה, וביקשו לשמוע ממנו דברי חיזוק, מיד נענה בסערות לבו - אין הזמן פנוי אפילו לשיחות חיזוק וכיוצא בהן, מהרו וקחו ספרי תהלים בידכם והתפללו... כי חובה לנצל רגעים ושעות אלו במלואם, כי הזמן בוער כאש, ואסור לבזבז שעת כושר כזו.

סיפורים לשמחת תורה

כוונות בהקפות של שמחת תורה

פעם נשאל הגאון הקדוש רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ה'חפץ חיים' ז"ע"א מה הן הכוונות אותן צריך לכוון בהקפות של שמחת תורה?

ענה ה'חפץ חיים': "כשהנך מכוסה עם הטלית וכולך דביקות עם הספר תורה, היזהר ביותר שלא לדרוך על כף רגלו של חברך, כי כשאנך רואה לא תדע לעולם את מי לפייס, וזה סוד ההקפות."

כבודם של בני ישראל

מסופר על הרב הקדוש רבי שלומ'קה מזוועהל ז"ע"א, באמצע יום שמיני עצרת - שמחת תורה, פשטה השמועה שצבאם של הרוסיים הגיעו אל תוככי זוועהל, ובין אנשי הצבא היו הרבה יהודים, והללו לא אכלו ולא שתו מספיק. תיכף פנה רבי שלומ'קה אל תלמידו ר' יוסף קאז'ליק זצ"ל ואמר לו, מהר קח את השק ועבור עמו בכל בתי העיר לאסוף דברי מאכל עבור החיילים היהודים, אמר לו ר' יוסף מיד אחר ה'הקפות' אעשה כדברי הרבי. אך רבי שלומ'קה לא הסכים לו ואמר - התורה הקדושה תגיל ותשמח גם מבלעדי השתתפותך

בהקפות, ואילו אנשי הצבא היהודים רעבים כבר עכשיו במה ישיבו נפשם. ואכן, ר' יוסף לא התמהמה ומיד עשה כציווי הרבי, משחזר ר' יוסף לבית המדרש ובידו שק מלא עד גדותיו בדברי מאכל שתורמו בני העיר לצורכם של אותם יהודים, אורו פני רבי שלומ'קה, מיהר ולקח את השק, הניחו על כתפיו והחל לרקוד עם השק הקפות סביב הבימה. כי כל כך היה חשוב ונכבד אצלו כבודם של בני ישראל, והדאגה לצרכיהם.

הקמיע של רבי דוד סגל בעל הטורי זהב

ידוע כי לפני כשמונים שנה היה בעיר הקודש ירושלים קמיע שכתבו הט"ז בכבודו ובעצמו, סיפורי מופת רבים נקשרו באותו הקמיע, שעל ידו נפקדו עקרות ונרפאו חולים, עד שבא אדם אחד ורצה להעתיקו כצורתו ובמתכונתו (ולא ידע שבפתיחת הקמיע נפסד סגולתו). פתחו ומצא כתוב בו בזה הלשון: "אני דוד בן שמואל הלוי, עמלתי על התוספות בחולין דף צ"ו עמוד א' בזכות זה יעזור ה' שכל העקרות יוושעו וכל החולים יתרפאו".

מסיפור זה לומדים אנו את המעלה הגדולה של לימוד התורה עד כמה הוא יכול להציל. (באר הפרשה)

צדיקים במיתתם קרויים חיים

זצ"ל, העלה נשמות מן הארץ והגביהן אל מחוזות קדושה מרוממים. הוא העריך את פשוטי העם, והתבטל כאחד הקטנים בפני תלמידי החכמים. בלי לחשוש לדברי מתנגדיו הפיץ את תורת החסידות להמוני בית ישראל, והשיב בשלום לאחר פתחו עמו במלחמה. שימש כאב מסור לתלמידיו הרבים והקים עולה של תורה, קידש שם שמיים רבים והסתפק בקב חרובים מערב שבת לערב שבת. חברו בו, בצדיק אחד - ארץ ושמיים, גופו ונשמתו דרו בו יחדיו בשלום ובמישור.

לא בלשון חלקלקה, לא באחיזת עיניים או בסיפורי מופתים (שהיו גם היו דרי קבע בבית מדרשו, נלחשו בהתפעלות מפה לאוזן וחוללו ישועות), אלא בתורה בלבד. התורה בכלל, ותורת החסידות בפרט, כאשר יצאו מפיו, יישרו כל לב מבקש ה', יישבו תהיות באמונת ה' ובאמונת חכמים, ושומעי לקחו ידעו מרגוע לנפשם. בסעודות השבת של הרב לא השתתפו אורחים מבחוץ, הן היו קודש לחיזוק הקשרים במשפחה, למפגש בלתי אמצעי עם הנכדים והנכדות, לדברי תורה וקריאת משניות, ובעיקר - לימירות השבת. הרב זצ"ל היה משקיע זמן רב בשירי השבת בסעודה, כאשר נכדיו יושבים על ברכיו ולא מפספסים מילה ממילות הפיוטים הארוכים.

במשך חמש שנים הוא שימש במסירות את ה"באבא סאלי" ועד יום הסתלקותו היה קשור בו בכל נפשו ומאודו. חיובו החם והלבב, הפך ברבות השנים לסמלו המובהק של הרב, מאור פניו הקדושים שיקף את מאור הפנים של נשמתו הנדירה, המאירה. הרב יורם אברג'ל נפטר בליל שבת פרשת בראשית, כ"ז בתשרי תשע"ו.

אי"ה ביום שלישי כ"ז בתשרי תתקיים הילולתו ז"ע"א

רבי יורם מיכאל אברג'ל ז"ע"א
נולד במושב ברוש במשפחה ברוכת ילדים. הוריו עלו ממרוקו. למד בישיבת בני - עקיבא "בית - יהודה" - שחרי"ת בכפר מימון ואחר כך בישיבת חברון ובישיבת הנגב בראשות הרב יששכר מאיר, ועמד בקשר הדוק עם רבי ישראל אבוחצירא ה"בבא סאלי" ז"ע"א.

נישא לגאולה, ולבני הזוג נולדו שישה ילדים. לאחר חתונתו למד בכולל אברכים "בית ישראל" הקשור עם מוסדות חב"ד בנתיבות, עוד בהיותו אברך צעיר עסק בהפצת תורה. בשנת התשס"ה הקים בנתיבות את כולל "קול רינה רב פעלים". בתחילה שכן הכולל במקלט, ועם התרחבות הלומדים בכוללים שלו הקים הרב אברג'ל את רשת החינוך "באר מים חיים", הכוללת מעונות יום, גני ילדים, בתי ספר יסודיים לבנים - "בניהו" בנתיבות ו"באר מים חיים" בבאר שבע, בית ספר יסודי לבנות "יבוא ברינה" (על שם אמו), תיכון לבנות "שפתי רננות" וישיבה קטנה "תפארת יורם מיכאל". הלימוד ברשת הכוללים מתנהל לאורך כל שעות היממה (כולל יום, כולל חצות, וכולל נץ) בכל מקצועות התורה. רשת המוסדות כוללת גם את ארגון החסד "ברכת יוסף ופעולת צדיק" המחלק מזון למשפחות נזקקות.

מסכת חיים קצרה וגדושה, שכל-כולה עבודת ה' רצופה מבוקר ועד בוקר. עבודת ה' של נועם, שמחה, רגישות וכבוד לזולת ושל דקדוק בהלכה. יעידו על כך מאות האברכים בהם תמך, יעידו על כך אלפי תלמידיו ברחבי הארץ והעולם, יעידו על כך אלפי השיעורים שנתן, בכל מזג אויר ושעה של היום, בכל רחבי ארץ הקודש ואף מחוצה לה.

בדרכו של הבעל שם טוב צעד הרב

לדפואה שלימה

דודית
בת עמליה
יצחק בן חנה

לדרכה והצלחה

חיים לוי וב"ב
דון דבקה
הודיה לוי
דביר בן מאיה
עטרה בת יעל

לדרכה והצלחה

מרדכי ויפה
מורנו וב"ב
ליאוד זשיר
מורנו

לדפואה שלימה

יוליה בת לדיסה
דוד בן טטיאנה
סולטנה
בת פרחא

לדרכה והצלחה

אלג'דיה
בת מרים
מרים (מירי)
בת רות

הלכות חג

לעשות מלאכה, במתיחת המיתרים דהוי מלאכה גמורה, שהוא מתקן כלי שיר, לא התירו חכמים כלל.

ספר תורה בתיבה

קודם ההקפות יניחו ספר תורה בתיבה, ויהיה עומד אצלו איש ירא שמים ואוחז בידו הספר תורה כל זמן ההקפות.

לשבת בין הקפה להקפה

כשעושים ההקפות עם ספרי התורה בשמחת תורה, וממשיכים שעה ארוכה בשירים ותשבחות, מותר לזקנים וכן לחולים הסובלים מחולשת רגליהם לישוב בין הקפה להקפה, ודי שיעמדו לכבוד ספרי התורה בעת ההקפה בלבד, אבל הבריא, יעמדו, ואין להם לשבת בעת ההקפות, ואף בין הקפה להקפה, יישארו כולם עומדים על עומדם, עד שיחזירו את ספרי התורה להיכל.

קידוש

בקידוש של ליל החג צריך לברך שהחיינו, מפני שהוא חג בפני עצמו, ואין לו שייכות לחג הסוכות.

טעה בקידוש

אם טעה ואמר בקידוש את יום חג הסוכות הזה, במקום את יום שמיני חג עצרת הזה, צריך לחזור ולקדש.

קידוש בצאת הכוכבים

יש להמתין מלקדש בליל שמיני עצרת עד הערב, ואף על פי שבכל שבת ויום טוב יכול לקבל תוספת שבת ויום טוב מבעוד יום, בשמיני עצרת אין לקדש ולאכול מבעוד יום, כדי שלא להכנס בספק איסור תורה. ולכן לא יקדש ולא יאכל בליל שמיני עצרת עד שתחשך ויצאו ג' כוכבים, כי אם יקדש ויאכל מבעוד יום, יצטרך לאכול בסוכה.

יום חמישי חג שמחת תורה

תפילת שחרית

בשחרית שמחת תורה מתפללים תפלה של יום טוב, וגומרים ההלל בברכה.

פרשת וזאת הברכה

ביום שמיני עצרת, שהוא יום שמחת תורה, מוציאים מן ההיכל שלשה ספרי תורה. וקוראים בספר תורה הראשון בפרשת וזאת הברכה, ונוהגים להעלות לספר תורה את כל הקהל, לכבודה של תורה.

ספר תורה נוסף

יש מקומות שנוהגים שכאשר יש צבור גדול בבית הכנסת, וכולם רוצים לזכות לעלות לספר תורה ביום שמחת תורה, שמוציאים ספר תורה נוסף, ומלווים אותו יותר מעשרה אנשים מן הקהל לחדר אחר הסמוך לבית הכנסת, שיש שם תיבה, ועומד שם שליח צבור נוסף, וקורא בתורה בפרשת וזאת הברכה, לכל אחד מן הקהל שבאו עם הספר תורה, (מלבד הקריאה בבית הכנסת), ומיד כשמסיימים הקריאה בספר תורה בחדר הסמוך לבית הכנסת מחזירים הספרי תורה להיכל של בית הכנסת. וזאת כדי לחסוך זמן, למנוע טורח צבור, ולסיים במהרה את קריאת כל העולים לספר תורה. ומותר לטלטל הספר תורה לחדר האחר לצורך קריאה זו, וחשוב להקפיד שבמשך כל זמן הקריאה יישארו עשרה אנשים עם הספר תורה.

יום רביעי בערב ליל חג

שמחת תורה

למנצח על השמינית

בליל שמיני עצרת אומרים מזמור למנצח על השמינית, שמדבר על יום שמיני עצרת.

תפילות שמיני עצרת

בשמחת תורה אומר בתפילה את יום השבת הזה ואת יום שמיני חג עצרת הזה.

טעה בתפילה

אם טעה ואמר את יום חג הסוכות הזה, בין בליל שמחת תורה בין ביום, לא יצא ידי חובת התפלה, כי שמיני עצרת חג בפני עצמו הוא, כדאיתא בגמרא (ראש השנה ד.). ואם נזכר באמצע ברכת רצה, יחזור לברכת אתה בחרתנו. והוא הדין אם נזכר אחר כך בברכת שים שלום, או אפילו באמצע "אלוקי נצור", חוזר לאתה בחרתנו, ואם עקר רגליו, חוזר לראש התפלה. וטוב שיתנה ויאמר: אם אני חייב לחזור ולהתפלל, הריני חוזר ומתפלל כדת, ואם אינני חייב לחזור ולהתפלל, תהיה תפילתי זו תפלת "נדבה".

הקפות

אחר התפלה מנהג ישראל להקיף שבע הקפות את התיבה, כשספר תורה מונח עליה, ובספרי תורה בידיהם. וכן נוהגים ביום שמחת תורה אחר התפלות. וששים ושמיים בשירות ותשבחות בשמחת התורה, בריקודים ובמחאות כפים, ואפילו אם חל בשבת מותר.

ריקוד ומחאת כפיים

אף על פי ששנינו במשנה (ביצה לו:) אין מרקדים ולא מטפחים (כף אל כף במחאות כפים) ביום טוב קל וחומר בשבת, ואמרו בגמרא שם, שהוא משום גזרה שמה יתקן כלי שיר, אף על פי כן ביום שמחת תורה התירו חכמים ריקוד ומחאות כפים לכבוד התורה. ומצוה יש בריקודים אלו.

פעמוני הרימונים

גם בשמחת תורה אסור לקשקש בכוונה בפעמוני הרימונים של ספר התורה. שלא התירו חכמים לכבוד התורה אלא מחאות כפים וריקוד, שהוא שבות קל, אבל להשמיע כלי שיר, שבנקל יכול

חתן מעונה

נוהגים להוסיף "חתן מעונה" שקורא בתורה עד ואתה על במותימו תדרוך, לפני חתן תורה וחתן בראשית. ואחר כך עולה החתן המסיים שנקרא בשם "חתן תורה", וחוזר וקורא מתחילת פרשת וזאת הברכה, עד הסוף, ומברך לפניה ולאחריה. ומיד אחריו מתחיל "חתן בראשית" בספר תורה השני בפרשת בראשית, וקורא עד "אשר ברא אלהים לעשות", ומברך גם כן לפניה ולאחריה.

קדיש מפסיק בין העולים

מותר להעלות שני כהנים, או שלשה בזה אחר זה, אחד לחתן תורה, ואחד לחתן בראשית, ואחד למפטיר. והוא הדין לשלשה לויים בזה אחר זה, שכל שיש קדיש מפסיק בינתיים מותר להעלותם בזה אחר זה.

אב ובן

יש להתיר לשני אחים או לאב ובנו, להיות שניהם חתנים בשמחת תורה, האחד חתן תורה, והשני חתן בראשית, ואף על פי שהמנהג להקפיד בכל ימות השנה שלא להעלות לתורה שני אחים זה אחר זה, (מפני עין הרע), בשמחת תורה מותר שהכל עולים לכבוד התורה. והוא הדין לאב ובנו שיעלו לתורה זה אחר זה, האחד חתן תורה והשני חתן בראשית. (וכל שכן שיכולים לעלות אחד חתן בראשית ואחד מפטיר, שיש הפסק גם בקדיש). ועל הצד היותר טוב, מיד כשיסיים חתן תורה ירד מהתיבה, טרם שיעלה החתן בראשית, שבאופן שמוציאים שני ספרי תורה, והשני עולה בספר תורה האחר, אין חוששין כלל לעין הרע.

הקפות אחרי מוסף

אחר מוסף עושים ז' הקפות (והמקובלים נוהגים אחרי תפילת שחרית), ומרבים בשמחה ובמשתה לכבוד התורה, שזכינו לסיימה היום.

הקפות לאחר מנחה וערבית של מוצאי החג

יש נוהגים לעשות הקפות גם אחרי מנחה, וגם אחרי ערבית של מוצאי יום טוב, ומנהג זה של עריכת הקפות שניות עם ספרי התורה במוצאי שמחת תורה, יסודתו בהררי קודש, בפרט אם משמיעים בהם דברי תורה, להיות ראויים לשמוח בשמחתה של תורה.

כל המרבה הרי זה משובח

כל מי שמרבה לשמוח בשמחת התורה, בריקוד ובמחזאות כפים, הרי זה משובח, וכל אדם ישתדל לשמוח בשמחת התורה, בכל כחו. ואמרו במדרש, דוד מכרכר בכל עוז לפני ה', מהו בכל עוז, בכל כחו, ומהו מכרכר, שהיה מווחה כפיו, כף ימין על כף השמאל, להגביר מדת הימין על השמאל.

הלכות הזכרת טל ומטר

תיקון הגשם

אחר ההפטרה קודם מוסף, אומרים תיקון הגשם, בפיוט 'אל חי יפתח אוצרות שמים ישב רוחו יזלו מים', ושאר תפלות הגשם, ומתחילים לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" בתפלת מוסף של שמחת תורה, ופוסקים בתפלת מוסף של יום טוב הראשון של פסח.

מתפלל בבית

אדם שמתפלל בביתו ביחידות מכל סיבה שהיא, אין לו להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם, עד שיכריז השליח צבור תחלה, לפי שאסור להזכיר עד שיאמר השליח צבור. אבל אם יודע שכבר הכריז השליח צבור, אף על פי שהוא לא שמע מזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם.

הזכיר משיב הרוח ומוריד

הגשם בליל שמחת תורה

מי שטעה והזכיר גשם בליל שמיני עצרת משיב הרוח ומוריד הגשם, אינו חוזר, ומי שטעה במוסף או במנחה של שמיני עצרת ולא הזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם, אלא רק מוריד הטל, כדרכו בכל ימות הקיץ, אינו חוזר.

הזכיר מוריד הטל

בימות הגשמים אם לא אמר משיב הרוח ומוריד הגשם, אלא המשיך לומר מוריד הטל, אם נזכר באמצע הברכה, טוב שיחזור לומר מוריד הגשם וימשיך משם והלאה, ואם אמר ברוך אתה ה' מחיה המתים, ימשיך אתה קדוש וכו', ולא יפסיק לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" בין ברכה לברכה. ואם הזכיר שם ה' אינו רשאי לומר למדני חוקיך ולחזור מאתה גבור, אלא יסיים מחיה המתים, וימשיך כסדר. וכל שהזכיר שם ה' שוב אינו חוזר.

בקול רם

מנהגנו לומר בקול רם בתוך שלשים יום לסוכות "משיב הרוח ומוריד הגשם", כדי להזכיר לצבור לומר כן. וכן בראש חודש ובחול המועד מנהגנו לומר באמצע הלחש בקול רם תיבות "יעלה ויבא" שמזכיר בתפלה.

עצה טובה

המהר"ם מרוטנבורג היה רגיל בשמיני עצרת לומר תשעים פעם מתחלת ברכת אתה גבור לעולם עד משיב הרוח ומוריד הגשם, כנגד שלשים יום שאומר בכל יום שלש פעמים כן. ומעתה אם הוא מסופק אם אמר משיב הרוח ומוריד הגשם, אינו חוזר. (ילקו"י)

(מועדים)

מעלת ההקפות

באומרו: ראיתיו אינספור פעמים, ועדיין אני עומד ומתמה האומנם עיני ראו ולא זר, ואולי אני הוזה בהקיץ, האומנם היה זה, האומנם זכיתי להכיר פני מלאך השם צבאות. ('דרכי יעקב יוסף' גיליון יד עמ ז').

דפי משניות במקום ספר תורה, וגזע עץ במקום 'בימה'

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק בעל 'שפע חיים' מצאנו צוק"ל, בעיצומם של ימי הזעם הנורא והסתר פנים, ימי מלחמת העולם השנייה, אזי ביום שמחת תורה לעת ערב, אחרי שגופו ניתן למכים ולחיו למורטים, ואחרי שהוכה מכות נמרצות ונוראות וכל גופו שתת דם וסבל ייסורים נוראים עד שבדרך הטבע אין ביכולת האדם לעמוד על רגליו במצב זה - ביקש מסובביו שיעמידוהו על רגליו, כשהוא נשען על גזע עץ שהיה סמוך לו, ושלף מכיס בגדו דפים אחדים של משניות שלקח עמו בהצנע לכת והסתירים בסתר כנפיו, והניחם על גזע העץ למען ישמש מעין 'בימה' שעליה ספר תורה, וסב סביבותיו שבע הקפות במסירות נפש, כדי לקיים את מנהג ישראל קדושים להקיף שבע הקפות ביום שמחת תורה. (הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגר זצ"ל גאב"ד קהל חוג חתם סופר ב"ב, 'רשומים בשמך' ח"א עמ' תצח)

מדוע עצר האדמו"ר מתולדות אהרן זצ"ל באמצע הריקודים?

פעם בעת ההקפה השישית בהקפות במוצאי החג אצל האדמו"ר מתולדות אהרן זצוק"ל, כשהאריך בזה כדרכו בקודש לרקוד עם הספר תורה תוך העיגול, והנה תוך כדי הריקודים עצר פתאום על מקומו, הגם שהיה דרכו להפסיק כמה פעמים באמצע הריקודים, אבל הפעם נמשך הדבר יותר מן הרגיל, במשך יותר מעשרה מינוטין, ועמד כך מעוטף בטלית והספר תורה בידו ונשתהה זמן רב דבוק במחשבותיו ולא המשיך בריקודים. עד שלפתע פתאום יצא כגיבור רץ כצבי לרקוד בעוז ותעצומות.

למחרת גילה לאחד ממקורביו את סיבת הדבר אשר קרהו אמש בעת מעמד ההקפות, וסיפר שבהיות שהוא סובל על כאבי מעיים, ומרוב הריקודים נתעוררו לו הכאבים והמחששים מאד באופן שלא היה באפשרותו להמשיך בריקודים בשום אופן מגודל הייסורים שתקפוהו, וכבר חשב להפסיק לגמרי בריקוד ההקפות ולקרוא אצלו רופא וליטול תרופות הרגעה, כי היו ייסוריו נוראים ביותר.

אמנם מיד ניחם ממחשבותיו והתבונן וצייר לעצמו איך ייפול הדבר, באם אפסיק ואכנס לחדרי והגבאים יבהילו לכאן רופא אשר יטפל בי בתרופות שונות, או שמא ח"ו אצטרך ליכנס לבית הרפואה ולהישאר שם במשך זמן עד יעבור זעם, והתבוננתי - הלא כל התרופות אינם מועילות כלל בלי רצונו והשגחתו יתברך, כי הוא סיבת כל הסיבות ועילת כל העילות, וכל הרופאים והתרופות הם רק סיבות שהשתלשלו מאת מסבב כל הסיבות שהלביש את הרפואה כך. ואם כן מה לי ולכל השתלשלות כל אלו הסיבות, הבה ואפנה עצמי ישר למקור הראשון, היינו השי"ת בעצמו, ואתחנן בפניו שיחיש רפואתי.

ואכן עמדתי ושפכתי שיח בתפילות ותחנונים להשי"ת שירפאני ויחזקני, והשי"ת קיבל את תפילתי ובקשתי. הרגשתי תיכף הטבה גדולה כאשר השתפר הדבר לטובה, ומיד יכולתי להמשיך את ההקפות בלא שהיה לי שום מחוש וכאב. (דברות קודש תו"א גיליון תקכט עמ' ח).

נפקד בבן זכר ע"י שביזה עצמו בריקודים משונים לכבוד התורה

רבנו מרן בעל 'ישמח ישראל' מאלכסנדר זי"ע ראה פעם איש אחד ששמח מאד בשמחת תורה ועשה תנועות משונות ברקידתו לכבוד התורה, עד שהיה נראה כאחד שיצא ח"ו מדעתו. והאיש הלז היה חשוך בנים ל"ע. אמר רבנו: מיכל בת שאול, מחמת ששחקה על דוד המלך שביזה עצמו לכבוד התורה קיבלה עונשה שלא היה לה ולד עד יום מותה, ומכיוון שמידה טובה מרובה, ממילא מי שמבזה עצמו לכבוד התורה ראוי שיהיה לו ישועה ויזכה לבנים. ונתקיימו דברי רבנו ובאותה שנה נפקד האיש בבן זכר. ('תולדות הישמח ישראל' ח"ב עמ' תקכד).

ריקודו המיוחד של בעל 'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע

בריקוד שאחרי הקפה שישית היה הרה"ק בעל 'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע מאריך יותר מכל שאר ההקפות. וידעו אנשי מעלה לספר, שראו אצלו בכל פעם בהקפה השישית שהיה רוקד בתמונת שם שד"י, שמקודם הלך ברקידה באורך בית המדרש לצד דרום, כנ"ל באלכסון לצד ימין, ואח"כ באלכסון ברקידה לצד שמאל, ואח"כ באמצע בתוך העיגול, ובזה נגמר השי"ן. אח"כ היה רוקד לאורך דרום במזרח ולמערב ונתרחב עי"ז העיגול שהיו רוקדים אנ"ש מסביבו בשני צדדי ביהמ"ד, היינו כמו מזרחית דרומית, ובזה נגמר הדל"ת. ובחזרה היה רוקד בדרך הילוכו רק חצי העיגול באורך דרום, שיהיה כתמונת יו"ד. וככה בכל רקידה ורקידה ידעו אנשי מעלה שהיה בכונה ובדיוק. (הגאון רבי יחיאל מיכל גאלד זצ"ל, 'דרכי חיים ושלום' הערה ס' תשצח).

קפיצה על-טבעית מאמצע בית המדרש עד לארון הקודש

בשמחת תורה היה רבנו הק' בעל 'חקל יצחק' זי"ע רוקד עד כלות הנפש וקופץ בכל הקפה קפיצה אחת מאמצע בית מדרשו הגדול עד לארון הקודש. אחד מחשובי החסידים תיאר זאת

הלכות יום טוב

שמחת המועד

מצות עשה מן התורה לשמוח בחול המועד, באכילת בשר (בהמה), ויש אומרים שכדי לצאת ידי חובת מצוה זו מספיק לאכול כזית בשר. ויש אומרים שאין די בכך אלא יש לאכול בשר לשובע, וכן מסתבר. כמו כן מצוה לשתות יין בחול המועד, כיון שהוא משמח, וכמו שכתוב (תהלים ק"ד, ט"ו) "ויין ישמח לבב אנוש". ויש אומרים שצריך לפחות לשתות רביעית יין כדי לקיים מצוה זו. ויש אומרים שצריך לשתות עד שירגיש כדי התעלות והתרוממות ושמחה, וכן מסתבר. אך כל זה דווקא אם ידו משגת לקנות, אבל אם אין ידו משגת לקנות בשר ויין, אלא רק אחד מהם, יש להעדיף לקנות יין, כיוון שבזמן הזה עיקר השמחה ביין. (מקראי קודש עמ' נ"ב - נ"ה).

ואדם ששתיית היין או אכילת הבשר לא גורמים לו כלל לשמחה, והוא שמח יותר באכילת בשר עוף או דגים וכיוצא בזה, ובשתיית שאר משקאות - באופן שכזה אין מצוה לאכול בשר ולשתות יין, אלא יאכל וישתה מה שמשמח אותו. ומכל מקום אינו יוצא ידי מצות שמחת המועד בשתיית יין תירוש. ואם היין מזיקו אסור לו לשתותו (אור ההלכה מועדים עמ' עד).

לשמח את האשה

על הגברים לשמח את הנשים בבגדי צבעונין ותכשיטין.

הקדמה

כתוב בגמרא: "אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד", כלומר יו"ט שווה ממש לשבת חוץ מאוכל נפש, כלומר שגם ביום טוב אסור לעשות את כל מלאכות האסורות כמו בשבת בין מלאכות תורה ובין מלאכות דרבנן, אך מותר לעשות ביום טוב מלאכות הנעשות לצורך אכילה, אמנם, לא כל מלאכה מותר לעשות לצורך אוכל נפש, כמו שיתבאר.

הדלקת נרות יום טוב

מצווה להדליק נרות בליל יום טוב, לפני שנכנס החג, קודם שמדליקים הנרות מברכים: "ברוך אתה ה'...להדליק נר של יום טוב".

שהחיינו בהדלקת נרות

עדיף שלא תברך האשה שהחיינו בהדלקת הנרות, שכן בקידוש אומרים את ברכת שהחיינו, אומנם יש נוהגים שהאשה מברכת ויש להם על מה שיסמוכו, אך לא תענה אמן על ברכת הבעל שמברך על הקידוש.

שימוש באש קיימת והדלקת ואש חדשה

אסור להבעיר אש חדשה ביום טוב, אלא רק שמעביר מאש קיימת מנר קיים שהכין לפני החג. אדם שעבר בטעות והדליק אש חדשה ביום טוב אף על פי שעשה איסור מותר ליהנות מאש זו.

כיבוי גפרור

אם הדליק גפרור (מאש קיימת) לא יכבהו אלא יניחם שיכבה מעצמם, והוא הדין לסיגריה.

כיבוי אש ביום טוב ושעון "חגז"

אסור לכבות אש ביו"ט, לכן כשמסיימים לבשל בגז אין שום היתר לכבותו. בכיבוי הגז נאמרו כמה פירונונות:

פיתרון א. להכין מערב החג שעון גז הפועל כמו שעון שבת הגורם לגז להיכבות לבדו, מכשיר זה נקרא "חגז".

פיתרון ב. יניח פינג'אן עם מים או קפה שיגלוש על הגז ויכבהו ולאחר שכבה הגז יסגור את כפתור הגז, והמים שרתחו ישתמש בהם לשתיית קפה או תה, כדי שיהיה בישולם לצורך אוכל נפש.

פיתרון ג. יש סוגי גז חדשים, שאם מניחים כפית מתכת בין חיישן הבטיחות לאש, רק אחר כשש עד שבע שניות נכבה הגז, ונחשב כגרם כיבוי. לכן יש מקילים ביום טוב לכבות את הגז בדרך זו, להניח את כפית בין החיישן לאש,

ומיד לאחר מכן מותר לסובב את הלחץ של הגז כדי למנוע זרימת גז. אולם מי שרוצה לקיים פיתרון זה חייב לבדוק בגז אצלו בבית בערב יום טוב, ולהניח כפית ולבדוק שאין האש נכבית מיד (ילקו"י יו"ט עמ' תמ"ט).

הנמכה והגבבה של הגז

אסור להנמיך את עוצמת הגז שהדבר נחשב לכיבוי, אבל מותר להנמיך את עוצמת הגז אם יש חשש שהתבשיל ישרף, שהדבר נחשב כצורך אוכל נפש.

בישול ביום טוב

מותר לבשל ביום טוב לצורך יום טוב עצמו בלבד.

סחיטה

מותר לסחוט לימונים בלבד (לצורך אוכל), אבל שאר פירות אסור לסחוט אפילו לצורך אוכל נפש, אבל אם רוב המשקה נבלע באוכל מותר (חזו"ע יו"ט ע"ג).

מוקצה

כל דיני מוקצה אסורים ביו"ט כשבת ממש ואפילו חמורים יותר. הסיבה שהחמירו רבותינו במוקצה ביום טוב יותר משבת, מפני שקדושת יום טוב קלה יותר בעיני הבריות, ולכן עשו גדר שלא יבואו לזלזל ביום טוב. בשבת קליפות פירות ועצמות הראויים לאכילת בהמה אינם מוקצה, אך ביום טוב קליפות ועצמות אלו הם מוקצה, ולכן אסור לטלטלם בידיים, אלא העצה היא שניחם בתוך כלי עם מעט אוכל ואז יוכל לטלטל את הכלי והפירות בתוכו, כך יוצא שאינו מטלטלם אלא מטלטל את הכלי.

מוקצה לצורך אוכל נפש

מותר לטלטל מוקצה לצורך אוכל נפש, ולכן אם הניחו אבנים או ארנק עם כסף על פירות או אוכל מותר להרים את האבן או הארנק כדי לקחת את האוכל.

הוצאה מרשות לרשות

מותר להוציא מרשות לרשות ביום טוב אם יש בזה אפילו קצת צורך.

עישון סיגריות ביום טוב

מותר לעשן סיגריות ביום טוב אם רגיל בכך, שנחשב הדבר לצורך אוכל נפש. אומנם אדם שלא רגיל לעשן סיגריות ורוצה לעשן ביום טוב ואין לו צער אם לא יעשן, נכון שימנע מלעשן ביום טוב

ברשת בר אשית

דבר תורה לסעודה שניה

אור החיים הקדוש

"בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ"

שואל האור החיים הקדוש: למה נאמר "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" מה בא לרבות ב' פעמים "את"? ותיירץ: כי בורא עולם יתעלה שמו, כל מה שברא בעולם, וכל אשר ישנו במציאות ושמים וארץ, הכל בראו ה' בדיבור אחד, וזה הוא אומרו: "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ", דקדק הפסוק לומר ב' פעמים "את", לרבות כל הנמצא בעולם ולומר שהנבראים הם רבים, כי מלבד העשרה דברים הנכירים ונראים לעין כל, יש עוד בריאות אחרים נעלמים ונבלעים בכוחות היסודות, ובמאמר אחד ברא הכל יתעלה שמו.

הלכות בשר וחלב

לעס ולא בלע

לעס בשר בשיניו ולא בלע ממנו, וכגון שלעס כדי להאכיל לתינוק, אף שאין לו טעם ושמונית בפה מהבשר, ימתין שש שעות, כי יש לחשוש לטעמו של הרמב"ם שסובר שהטעם שצריך לחכות שש שעות שמא נשאר לו בשר בין השיניים. ואף אם יצחצח את שיניו, אין זה מועיל.

(כשרות המטבח בהלכה ובאגדה)

דבר תורה לסעודה ראשונה

"בראשית"

התורה שבכתב מתחילה באות ב' - "בראשית" - ואילו התורה שבעל פה מתחילה באות מ' - "מאמתי קורין את שמע" רמז לכך מצוי בפסוק "ודברת בם", שדרשו עליו חז"ל: "בם ולא בדברים אחרים" (יומא יט), כלומר ודברת רק בדברים מן התורה שבכתב ומן התורה שבעל פה, המתחילות שתיהן באותיות "בם", ולא בעניינים אחרים שהם דברים בטלים.

הלכות שבת

אריכות ימים

אמרו חז"ל (מסכת ברכות ח ע"א): "לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור, שנים מקרא ואחד תרגום, שכל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכים לו ימיו ושנותיו". על כן, בכל שבוע יקרא את פרשת השבוע פעמיים, ואת תרגום אונקלוס על הפרשה פעם אחת. ואפילו אם אינו מבין את התרגום, יקרא אותו.

חובה גמורה

יש לדעת ולהודיע שקריאת שנים מקרא ואחד תרגום, הינה חובה גמורה על כל איש מישראל, כמו שפסק השולחן ערוך סימן רפ"ה ס"א.

דבר תורה לסעודה רביעית

איסור מוקצה וטעמיו

אסרו חכמים לטלטל [להזיז] חפצים מסויימים בשבת. ואיסור זה נקרא "מוקצה", מלשון הרחקה ודיחוי מטלטול החפץ בשבת. והטעם שאסרו כן, כי חששו שמא יטעו ויוציאו חפצים מרשות [היחיד] לרשות [הרבים], ויעברו על מלאכת "הוצאה".

טלטול מן הצד

מותר לטלטל מוקצה לצורך דבר המותר, אם אינו נוגע במוקצה בידיו אלא על ידי דבר אחר, וכגון שגורר קליפות אגוזים ושקדים [שהן מוקצה] בסכין או במגב לצורך ניקוי השלחן, וכן מותר לאוספם במטאטא לניקוי הבית.

טלטול בגופו [כלאחר יד - בשינוי]

מותר לטלטל מוקצה בשינוי, כגון ברגלו, או שדוחפו במ רפק, או שנופח בפיו והוא זז, אפילו לצורך המוקצה שלא יגנב וכיוצא בזה. על כן, המוצא כסף בשבת, מותר לדחופו ברגלו למקום מסתור שלא יראוהו. אחרים (בהלכה ובאגדה).

דבר תורה לסעודה שלישית

הבן איש חי

"אלה תולדות השמים והארץ בהבראם"

קיום העולם מושתת על מצוות עשיית חסד, כמו שנאמר: "עולם חסד יבנה" (תהילים פ"ט, ג'). מניין מצוות העשה שבתורה הוא רמ"ח (248), כמנין 'אברהם'. וכידוע שאברהם הוא כנגד מידת ה'חסד', כלומר, השורש של כל רמ"ח מצוות העשה נעוץ במידה הנפלאה הזאת, מדת ה'חסד'. אך כדי להוסיף משמעות של "חסד" בשעה שאנו ניגשים לקיים את רמ"ח מצוות עשה האלו, עלינו לקיימן בשלמות הראויה, הן במעשה והן במחשבה. רק כך ישנה משמעות נכונה ומושלמת במצוות שאנחנו מקיימים. ועל קיום מסוג זה ראוי לומר כי עליו העולם נבנה. וזהו - "בהבראם" שבפסוק, נוטריקון: ב' אברהם. היינו, כדי לגלות את החסד האמיתי והפנימי שיש בכל מצוה ומצוה, המסומל ב'אברהם' איש החסד - יש צורך לעשותן על פי שני עמודי אור שורשיים שיש בהן - האחד, כנגד קיום 'מעשה' המצוה, והשני כנגד 'המחשבה' שבמצוה, יחוד שמו יתברך. כל זה מעמיד ומצדיק את בריאת העולם. ועל זה יצדק לומר "עולם חסד יבנה".

**שו"ת עם
הרה"ג אריז' נודית**

הלכות יום טוב

שאלה: האם מותר לברור אוכל דק שקשה יותר לברור מתוך רוב פסולת ביום טוב.

תשובה:

מותר לברור ביום טוב לצורך בו ביום, אע"פ שאינו לצורך לאלתר, וכשהמאכל מרובה והפסולת מועטת יברור הפסולת מתוך האוכל, אא"כ יש טורח יותר בברירת הפסולת כגון שהוא דק, אז יברור האוכל, ואם הפסולת מרובה, תמיד יש לברור האוכל מתוך הפסולת אף אם יש יותר טורח בברירת האוכל כגון שהוא דק, כיון שהפסולת מרובה אינה בטלה ואסורה בטלטול.

שאלה: האם מותר לסחוט לימון במסחטה ידנית ביו"ט.

תשובה: מותר להשתמש במסחטה ידנית ביו"ט לסחוט בה לימון לצורך היו"ט, ונכון לשנות קצת מפני שהלימון אינו מפיג טעם והיה יכול לסחוט מערב יו"ט.

שאלה: בדיון בן ארץ ישראל שרוצה ליסוע לחג לחוץ לארץ (ודעתו לחזור לארץ לאחר החג), ובמוצאי החג [ליל יום טוב שני של גלויות] רוצה ליסוע על ידי נהג גוי שיפגש עמו באיזור של הגויים מקום שאין שם יהודים, ומשם יסיע אותו הגוי ברכבו לעיר אחרת בחו"ל, ויעצור באיזור של הגויים, האם רשאי לעשות כן.

תשובה: אין לבן ארץ ישראל שדעתו לחזור, לנסוע ממקום למקום בחוץ לארץ ביום טוב שני אפילו חוץ לתחום כדי להכנס בעיצומו של יו"ט שני למקום ישוב יהודי אחר, כיון שע"ז זה נראה כמזלזל בקדושת יום טוב שני.

דיון משפחתי עם הרב יצחק זלברשטין

"ובביתך ינצרו" (דברים ל"ג, ט), ברית מילה (רש"י).

בבקר אחד הגיעה גברת בעלת-תשובה לאחד מבתי הפנסות, ונעמדה בפתח כשבידה עריסה עם תינוק. נגש אליה הגבאי ושאל במה יוכל לעזור לה. האשה, שהיתה נרגשת מאד, הסבירה: "היום הגיע בני ליום השמיני להולדו, ובעוד מספר שעות נזכה בע"ה להכניסו בבריתו של אברהם אבינו. החלטתי להביא את הרך הנמול לבית הפנסות, כדי שישפג איירה של תפלה וקדושה, טרם הפנסו בבריתו של אברהם אבינו..." (כאמו של רבי יהושע בן חנניה, שהיתה מוליכה את עריסתו לבית המדרש כדי שידבקו דברי תורה באזניו, וזכתה שנאמר על בנה: 'אשר יולדתו').

התינוק הכנס להיכל בית הפנסות, והנה, כשפטר הגיע החזן לתחנונו, הכריז הגבאי: "אין תחנונו, נמצא כאן חתן!" "חתן?!", תמיהו המתפללים, "היכן?". הגבאי הצביע על התינוק שבעריסה... הלא כף אמרה צפרה (שמות ד', כ"ה) "חתן דמים אתה לי!" ונאמר במסכת נדרים (ל"ב): "צא וראה מי קרוי חתן - הוי אומר: זה התינוק", ובאר הרא"ש: "שמתחננים אותו במצוה ראשונה!"

רבים מהמתפללים לא הסכימו עם הגבאי: "כל מה שמצינו בפוסקים הוא ש'בעלי הבית', דהיינו אבי הבן המוחל והסנדק, פוטרם מתחנונו (או במקום בו נערכת המילה, יען ש"ע ס"י קל"א ס"ד), אף היכן מצינו שהתינוק פוטר?!"

מה הדין במקרה זה? האם אכן נזכחות התינוק פוטר מתחנות?

תשובה

השיב גסי מרן הגאון רבי חיים קניבסקי, שהתינוק אינו פוטר מתחנונו, ונראה שטעמו הוא, שדווקא האב שחייב במצוות, ומטלת עליו מצוה זו של מילת בנו, הוא פוטר מתחנונו, מפני שיום זה אצלו הוא יום טוב, (וכן אצל המוחל והסנדק), וכל הצבור נגרר אחריו. מה שאין כן התינוק, שאינו מצוה למול את עצמו (בעודו תינוק), ואינו אלא 'תפצא' של מצוה, אף אין אצלו שמחה של קיום מצוות מילה, וממילא אינו פוטר מתחנונו. זאת ועוד, שהתינוק אינו מתפלל עם הצבור, ולכן לא מסתבר שפוטר אותם מאמירת תחנונו, (ועי' ב"שקט הלוי" ח"ה ס"י ב"ב).

ויש לציין, שבמשנה ברורה (ס"י קל"א סקכ"ה) הביא בשם האליה רבה, שאם מתפללים מנחה לאחר הברית (בשעת קצת הברית) אצל התינוק, אין אומרים תחנונו, אולם אם מתפללים בבית אחר (שהתינוק אינו שם), אזי אומרים תחנונו, אף על פי שנוכחים שם בעלי הבית. ואם כן, רואים אנו שנוכחות התינוק, אכן מהנה סבה לפטר מתחנונו.

אולם, נראה שאין משם ראיה לנדוננו, משום ששם המדבר הוא לאחר הברית, ובד"ל לפטר אז מתחנונו, צריך שתהיה זו עדו' ששעת השמחה, המושג וחבור לשמחת מצוות המילה; ובה אומרים הפוסקים, שאם התפלה שללאחר הברית נערכת בבית התינוק, יש לקב' שזכות לשמחת מצוות הברית; הכל רואים כאן את המושג שמחת מצוות המילה, ולפיכך אין אומרים תחנונו. אבל אם נערכת התפלה שללאחר הברית במקום אחר, אין במקום זה 'חבור' וזכות למצוה, ולפיכך אין סבה לפטר מתחנונו. זאת ועוד, שיתכן שדווקא לאחר הברית זוכה התינוק לתאר 'חתן', כפי שאומרת צפרה לאחר שמלה את בנה 'חתן דמים למולת', ושמה רק אז, לאחר שהפג' ל'חתן', ולאחר שזכה לגלוי אליהו הנביא (יע' ב"ב ד"ב משה בס"י קל"א) - יכול לפטר מתחנונו. אף לא קדם הברית. **לסכום: התינוק (לפני מילה) אינו פוטר מאמירת תחנונו.**

**שו"ת עם
הרה"ג בנימין הוה**

הלכות יום טוב

שאלה: האם מותר ביום טוב להריץ את שעון השבת דהיינו לסובב אותו לשעה הרצויה. ואם עשה כן ובטעות הדליק את האור מחמת כן האם מותר ליהנות מהאור.

תשובה: יש לעשות בדיקה מקצועית אם סיבוב השעון מנתק אותו בזמן הסיבוב כמו שעון יד. ומי שבטעות מחמת כן הדליק את האור מותר ליהנות מאור זה.

שאלה: האם מותר ביום טוב לאסוף זרדים ועצים לצורך עשיית מנגל.

תשובה: לספרדים מותר בג' תנאים א' שהיו שם לפני יום טוב. ב' שיהיה מוקף גדר. ג' ושיהיה בתוך תחום שבת אפילו שאינו מוקף בגדר ושלא להביאם בארגז. ולאשכנזים אסור.

שאלה: הניח סיר מים על הגז כדי לגרום כיבוי האש ביום טוב ולאחר שגלשו מהמים וכבתה חלק מהאש חזרה האש למקומה האם מותר להוסיף מים בסיר כדי שירתחו שוב והמים יגלשו שהרי בשול זה אינו לצורך.

תשובה: אין לעשות כן אלא רק אם מוסיף ביצה וכדומה שיאכל אותה וצריך להוסיף מים כדי לכסותה במים לצורך הבישול וכן הסיר יהיה מלא ויגלוש כשירתח.

לחיות שלם ברוח דת

**ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מידה בת רחל**

לחיות שלם ברוח דת

**מדי בת רחל
רוג'ה סלומון
בן דבקה
חנה בת חפסה
תנצבה**

לחיות שלם ברוח דת

**ינית בת רחל
מאיר חודי
בן חנינה
שלמה בר נודית
תנצבה**

לחיות שלם ברוח דת

**דוד (עמרם)
בר עיישה
גרציה לוי
בת מוזל טוב
תנצבה**

לחיות שלם ברוח דת

**לאה בת
סוליקה רביבו ז"ל
(חי"ד)
תנצבה**

תפילה בשיוצאים מחסוכה:

בהעדר השענה רבה, מרם שיוצא מסוכתו וחוזר לביתו להג שמוחת תורה – יאמר:

יהי רצון מלפניך אדני אלהינו ואלהי אבותינו,

בשם שקימותי וישיבתי בסוכה זו בין ארבה לשנה הבאה לישוב בסבת עוזו של לוייתן.

ויתפלל תפילה זו:

רבוטא דעלמא יהא דענא מן דרמך שיאותו מלאכים הקדושים השוכים למענות סבה ולמענות ד' מינים לולב ואהרן הדס וערבה
הנוהגים בהג הסבות, הם ותליו עמנו בעמנו מן הסבה, ונקסו עמנו לבטני להיום ולשלוש, ולקוות תמיד עלינו שמינה עלינו
ממעין דרשך ולחמילנו מכל חטא ועין ומכל פגעים דעים ומכל שעות דעות המתרגשות לבא לעולם, והערה עלינו דים מורום וחדש
קליותנו לעקרה באמת בארבה ובקראת, ותמיד מואר בתלמוד תורתך הקדושה לתמיד ולעלמך, וזכות ארבעה מינים ומקנת סבה
ועמוד לנו שתאריך אפך עד שובנו אליך בהשוכה שלמה לפניך ונתנו כל אשר פגענו,
ונקח לשתי שלמות כל אשר נהגנו אמי רבני ביתי וימא חלמי ונתח
כלנו ששמים ושלוש דשנים ונעננים, ועקרי השם באמת לאמתו ברחמיך הטוב
בכלל כל בני ישראל: יהי רצון אמרי פי ותגיון לבי
לפניך אדני מידו ויאלץ.

השכבה לחללי וחרוגי טבח שמוחת תורה תשפ"ד

מנוחה נכונה בישיבה עלינו, תחת כנפי השכבה, במעלות
קדושים וטהורים, כזוהר הרקיע מאדים ומוזהרים, וחלון
עננים, ובפדת אשמים, והרחקת פשע והקדבת ישע, וחמלה
וחנינה מלפני מות, שוכן מעונה.

והולקא טבח לחיי העולם הבא, שם תחא מנת ומחמת
וישיבת הנפשות שמסרו את נפשם על קידוש ה',
כל חללי וחרוגי טבח שמוחת תורה תשפ"ד

שחיים בקידת שנתם,

רוח ה' תנוחהם בן ערן דאתפטר מן עלמא הרין ברעות
אלהנא מארי שמיא וארעא.

מלך מלכי המלכים ברחמינו ורחם עליהם, ויחוס ויחמול
עליהם. מלך מלכי המלכים ברחמינו ויסתורם במל כנפיו ובסתר
אחלו, לחוות בנגם השם ולבקר בחיבולו.

ולקץ הימין ועמידהם. ומנחל עדנו וישקחם.

ויגדוד בנדרד החיים נשמותם. וישים כבוד מנוחתם
לאמר "הוא נחלתו".

וילוח אליהם השלום, ועל משכבם יהיה שלום,

ברכתיו: יבוא שלום ונחו על משכבותם,

הולך נבוה הוא וכל בני ישראל השוככים עמו,

בכלל ורחמים והסליחות, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

מתחילים מבראשית

רוצים להנציח את יקדיכם בעליון?

לברכה והנצחת, רפואה, ולחבדיך לע"נ.

הנצחה שבועית / הנצחה הודשית /

הנצחה שנתית

להרומנות הקדשות והנצחות בעליון

נותן לפנות

למספר 0505069633

נותן להעביר גם בבית

יהי רצון לפני שוכן מעונה

שיישלם שובכם בפול

ותוכו לכל מולי דמיטב

ברוחניות ובגשמיות אמן.